

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра нормальної і патологічної анатомії та фізіології тварин

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(факультетська вибіркова навчальна дисципліна)

Історія ветеринарної медицини

Розробник:

Ганна ОМЕЛЬЧЕНКО, завідувачка кафедри нормальної і патологічної анатомії та фізіології тварин, кандидат ветеринарних наук, доцент

Полтава 2023 р.

Форма опису навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Історія ветеринарної медицини
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	(факультетська вибіркова навчальна дисципліна)
Назва структурного підрозділу	Кафедра нормальної і патологічної анатомії та фізіології тварин
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	Викладач: Омельченко Ганна, завідувачка кафедри нормальної і патологічної анатомії та фізіології тварин, кандидат ветеринарних наук, доцент Контакти: ауд. 20 (навчальний корпус № 1), <i>e-mail</i> : anna.omelchenko@pdaa.edu.ua , телефон: +380991947882, сторінка викладача: https://www.pdau.edu.ua/people/omelchenko-ganna-oleksiyivna
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Спеціальність Освітня програма	211 Ветеринарна медицина <i>ОПП Ветеринарна медицина</i>
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Анатомія свійських тварин, Цитологія, гістологія, ембріологія

Заплановані результати навчання:

Мета вивчення навчальної дисципліни: ознайомити здобувачів вищої освіти з історичним процесом розвитку ветеринарної медицини в загальному контексті історії світової і вітчизняної ветеринарної медицини.

Предметом вивчення дисципліни “Історія ветеринарної медицини” є історичні аспекти виникнення і розвитку ветеринарної медицини у світі та в Україні, її сучасний стан.

Основні завдання навчальної дисципліни: дати узагальнені знання, одержані попередниками, збагатити світогляд майбутнього лікаря ветеринарної медицини про історію своєї спеціальності, показати її успіхи в зв'язку із досягненнями інших наук, техніки і економіки. У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен знати історію своєї майбутньої спеціальності та її роль в суспільстві та вміти застосувати дані про історію ветеринарної медицини для підвищення ефективності заходів профілактики і ліквідації інфекційних, інвазійних і незаразних хвороб тварин і птиці та її значення в суспільстві.

Компетентності:

Загальні:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення інформації з різних джерел.

ЗК 3. Знання та розуміння предметної галузі та професії.

ЗК 4. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технології, вести здоровий спосіб життя.

Фахові:

ФК 1. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність серед фахівців, працівників галузі та населення.

Результати навчання:

РН 1. Здійснювати просвітницьку діяльність серед працівників галузі та населення.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Номери і назви тем	Кількість годин			
	денна форма 211 ВЕТ_мд_2022			
	усього	у тому числі		
л.		лаб.	с.р.	
Тема 1. Вступ. Загальні дані про народну ветеринарію та ветеринарну медицину. Ветеринарія у Стародавньому Світі (до 476 р. н. е.).	14	2	2	10
Тема 2. Ветеринарія Середніх віків (476-1500 рр.).	14	2	2	10
Тема 3. Ветеринарна медицина в новий час. Ветеринарна медицина за раннього капіталізму (XV- XVII ст.).	14	2	2	10
Тема 4. Ветеринарна медицина в новий час. Ветеринарна медицина за зрілого капіталізму (XVIII - XIX ст.).	14	2	2	10
Тема 5. Ветеринарна медицина в період 1917-1925 рр.	16	2	4	10
Тема 6. Ветеринарна медицина в період 1926 – 1940 рр.	16	2	4	10
Тема 7. Ветеринарна медицина в період 1941-1991 рр.	16	2	4	10
Тема 8. Ветеринарна медицина України в період незалежності (1992 - 2023).	16	2	4	10
Усього годин	120	16	24	80

Оцінювання результатів навчання

Форми контролю результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	опитування	виконання завдань лабораторної роботи	виконання завдань самостійної роботи	колоквіум (контрольне опитування)	
Залік (4 семестр)					
РН 1.	20	20	20	40	100
Разом	20	20	20	40	100

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Види навчальної роботи студентів				Разом
	опитування	Виконання завдань лабораторної роботи	Виконання завдань самостійної роботи	Колоквіум (контрольне опитування)	
Тема 1. Вступ. Загальні дані про народну ветеринарію та ветеринарну медицину. Ветеринарія у Стародавньому Світі (до 476 р. н. е.).	2	2	2	5	11
Тема 2. Ветеринарія Середніх віків (476-1500 рр.).	2	2	2	5	11
Тема 3. Ветеринарна медицина в новий час. Ветеринарна медицина за раннього капіталізму (XV-XVII ст.).	2	2	2	5	11
Тема 4. Ветеринарна медицина в новий час. Ветеринарна медицина за зрілого капіталізму (XVIII - XIX ст.).	2	2	2	5	11
Тема 5. Ветеринарна медицина в період 1917-1925 рр.	2	2	2	5	11
Тема 6. Ветеринарна медицина в період 1926 – 1940 рр.	2	2	2	5	11
Тема 7. Ветеринарна медицина в період 1941-1991 рр.	4	4	4	5	17
Тема 8. Ветеринарна медицина України в період незалежності (1992 - 2023).	4	4	4	5	17
Разом	20	20	20	40	100

Поточний контроль:

▪ **опитування тем 1-6 (0-2);**

Бали	Здатність здобувача
0	ЗВО не відповів на питання з теми лекції.
1	ЗВО опанував матеріал лекції частково та відповів не на всі питання, не здійснював просвітницьку діяльність серед працівників галузі та населення.
2	ЗВО опанував матеріал лекції в повному обсязі та відповів на всі питання, здійснював просвітницьку діяльність серед працівників галузі та населення.

▪ **опитування тем 7-8 (0-4);**

Бали	Здатність здобувача
0	ЗВО не відповів на питання з теми лекції.
2	ЗВО опанував матеріал лекції частково та відповів не на всі питання, не здійснював просвітницьку діяльність серед працівників галузі та населення.
4	ЗВО опанував матеріал лекції в повному обсязі та відповів на всі питання, здійснював просвітницьку діяльність серед працівників галузі та населення.

▪ **виконання завдань лабораторної роботи тем 1-6 (0-2);**

Бали	Здатність здобувача
0	ЗВО не був присутній на лабораторному занятті.
1	ЗВО повністю виконав завдання заняття, але не надав відповіді при захисті роботи.
2	ЗВО повністю виконав завдання лабораторного заняття та повністю надав відповіді при захисті роботи, здійснював просвітницьку діяльність серед працівників галузі та населення.

▪ **виконання завдань лабораторної роботи тем 7-8 (0-4);**

Бали	Здатність здобувача
0	ЗВО не був присутній на лабораторному занятті.
1	ЗВО не повністю виконав завдання лабораторного заняття.
2	ЗВО повністю виконав завдання заняття, але не надав відповіді при захисті роботи.
3	ЗВО повністю виконав завдання лабораторного заняття, але не повністю надав відповіді при захисті роботи.
4	ЗВО повністю виконав завдання лабораторного заняття та повністю надав відповіді при захисті роботи, здійснював просвітницьку діяльність серед працівників галузі та населення.

▪ **виконання завдань самостійної роботи тем 1-6 (0-2);**

Бали	Здатність здобувача
0	ЗВО не виконав самостійної роботи.
1	ЗВО повністю виконав завдання самостійної роботи, але не надав відповіді при захисті.
2	ЗВО повністю виконав завдання самостійної роботи та повністю надав відповіді при захисті роботи, здійснював просвітницьку діяльність серед працівників галузі та населення.

▪ **виконання завдань самостійної роботи тем 7-8 (0-4);**

Бали	Здатність здобувача
0	ЗВО не виконав самостійної роботи.
1	ЗВО виконав 50% завдання самостійної роботи.
2	ЗВО повністю виконав завдання самостійної роботи, але не надав відповіді при захисті.
3	ЗВО повністю виконав завдання самостійної роботи, але не повністю надав відповіді при захисті.
4	ЗВО повністю виконав завдання самостійної роботи та повністю надав відповіді при захисті роботи, здійснював просвітницьку діяльність серед працівників галузі та населення.

▪ **колоквіум (контрольне опитування)(0-5);**

Бали	Здатність здобувача
0	у відповіді ЗВО відповідь на питання взагалі відсутня.
1	у відповіді ЗВО питання не розкриті, є значні помилки та окремі положення трактуються не вірно.
2	у відповіді ЗВО питання не розкриті, є значні помилки але окремі положення трактуються вірно.
3	у відповіді ЗВО не повністю розкриті питання, є деякі невідповідності.
4	у відповіді ЗВО є невідповідності, але в загалом питання розкриті.
5	здобувач вищої освіти повністю розкрив питання та надав ґрунтовну відповідь, здійснював просвітницьку діяльність серед працівників галузі та населення.

Трудомісткість:

Загальна кількість годин – 120. Кількість кредитів – 4,0

Форма семестрового контролю – залік.

Політика навчальної дисципліни

Викладання навчальної дисципліни «Історія ветеринарної медицини» здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному аграрному університеті».

Навчальна дисципліна "Історія ветеринарної медицини" спеціальності 211 "Ветеринарна медицина" та 212 «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза» вивчається у четвертому семестрі другого року навчання і виступає як один із найбільш важливих загальних предметів професійно-наукової підготовки здобувачів наукового ступеня магістра, який закладає підвалини самостійної дослідницької роботи, надаючи змогу поєднати загальне світооглядне знання з компетентностями в галузі конкретної фундаментальної чи прикладної дисципліни в науково-дослідній практиці, осмислити предмет та специфіку науки як способу об'єктивного пізнання світу загалом та конкретної галузі зокрема, зрозуміти необхідні етапи науково-дослідної роботи: від формулювання проблеми та пошуку необхідної інформації до організації та оформлення результатів проведеного дослідження.

Дисципліна включає лекції та лабораторні заняття. Під час читання лекції доцент науково обґрунтовує, послідовно і систематизовано викладає певні наукові проблеми теми навчального предмету, ілюструє за необхідністю наочно. Лекція завжди слугує підґрунтям для поглиблення і систематизації знань, які набуваються в процесі навчальної роботи. На лабораторному занятті викладач організовує детальний розгляд теоретичних питань теми і формує їх бачення щодо практичного застосування у майбутній фаховій науковій діяльності. Для проведення лабораторних занять колективом кафедри створено методичні розробки для викладачів і методичні вказівки для здобувачів наукового ступеня магістра щодо підготовки і роботи на занятті.

Самостійна позааудиторна робота при вивченні навчальної дисципліни «Історія ветеринарної медицини» полягає у підготовці до аудиторних занять, що є основним способом оволодіння навчальним матеріалом. Засвоєння тем контролюється на лабораторних заняттях відповідно до конкретних цілей шляхом усного опитування на основі вирішення конкретних прикладних задач. Відвідування аудиторних занять є обов'язковим, пропущені заняття підлягають відпрацюванню. Процедура відпрацювання залежить від причин пропуску – поважна чи неповажна.

Підтвердженням поважної причини служить: довідка видана лікарем; якщо здобувач не пред'являє даних документів, то причина пропуску вважається неповажною. Для відпрацювання лекції здобувач зобов'язаний представити лектору:

- якщо лекція пропущена з поважної причини – конспект лекції, написаний на підставі плану пропущеного лекційного заняття;
- якщо лекція пропущена з неповажної причини – конспект лекції з обов'язковим опитуванням.

Відпрацювання пропущених лабораторних занять:

- з поважної причини заняття мають бути відпрацьовані упродовж 1 місяця в індивідуальному порядку з наданням відповідної довідки.
- з неповажної причини повинні бути відпрацьовані впродовж 2 тижнів.

Відпрацювання відбуваються на кафедрі згідно графіку шляхом усного опитування із пропущеної теми. При вивченні навчальної дисципліни "Історія ветеринарної медицини" передбачено використання дистанційних технологій.

Здобувач повинен уникати будь-яких порушень академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачем передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Порушенням академічної доброчесності вважається:

- академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства;
- самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше публікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
- фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;
- обман – надання завідомо неправдивої інформації що до власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу.

Під час перебування на кафедрі здобувачі повинні:

- дотримуватись правил внутрішнього розпорядку, протипожежної безпеки та техніки безпеки;
- дотримуватись ділового стилю одягу спеціаліста-професіонала, предмети одягу повинні бути чистими та випрасуваними;
- підтримувати порядок в аудиторіях та навчальних приміщеннях;
- дбайливо та охайно ставитись до майна (меблів, обладнання, технічного оснащення);
- не виносити без дозволу речі та обладнання з навчальних кімнат кафедри, а в разі умисного пошкодження – компенсувати їх вартість в порядку, визначеному чинним законодавством;
- не допускати протиправних дій, аморальних вчинків.

Здобувачу забороняється:

- порушувати графік навчального процесу і допускати невиконання навчального плану та індивідуального навчального плану без поважних причин;
- запізнюватися та пропускати заняття без поважних причин;
- протягом заняття виходити з аудиторії без дозволу викладача;
- користуватись під час занять мобільним телефоном і іншими засобами зв'язку та отримання інформації без дозволу викладача;
- займатись сторонньою діяльністю, відволікати інших здобувачів та заважати викладачу;
- використовувати медичну форму та окремі її елементи, що не відповідають санітарно-гігієнічним вимогам;
- у приміщеннях корпусу і прилеглий території заборонено палити;

- вчиняти аморальні дії, які принижують людську гідність, вживати ненормативну лексику;
- вчиняти протиправні дії та здійснювати будь-які дії, що можуть створити умови, небезпечні для здоров'я та/або життя оточуючих.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни.
Робоча навчальна програма, презентації.

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Аранчій С. В. Історія ветеринарної медицини Полтавщини / Аранчій С. В. Полтава: Полтавський літератор. 1998. 232 с.
2. Вербицький П. І. Історія ветеринарної медицини України / Вербицький П. І., Достоевський П. П., Рудик С. К. Київ: Ветінформ, 2002. 382 с.
3. Вербицький Петро Іванович. Історія ветеринарної медицини України / Петро Іванович Вербицький П.П. Достоевський, С.К. Рудик; За ред. С.К. Рудика. К.: Ветінформ, 2003. 384 с.
4. Махорін Г. Л., Хоменко З. В. Історія ветеринарної медицини як науки в Україні. Навчальний посібник / Геннадій Леонідович Махорін, Зоряна Володимирівна Хоменко. Житомир: «Рута», 2019, 120 с.
5. Рудик Станіслав Костянтинович. Біблія (Зібрання законів з гуманної та ветеринарної медицини) / Станіслав Костянтинович Рудик. К., 2003. 108 с.
6. Рудик Станіслав Костянтинович. Моя Alma Mater / С. К. Рудик . К.: Вид-во НАУ, 2007. 338 с.
7. Рудик Станіслав Костянтинович. Тваринництво, лікувальна справа та освіта держави Запорозька Січ / С.К. Рудик . К., 2006. 186 с.
8. Рудик Станіслав Костянтинович. Завжди перші. Кафедра анатомії тварин імені академіка В.Г. Касьяненка : Наукове видання / С. К. Рудик. К.: ТОВ "Аграр Медіа Груп", 2010. 229 с.
9. Рудик Станіслав Костянтинович. Історія ветеринарної медицини Київщини / С. К. Рудик, І. Ю. Бісюк. К.: Агро-Світ України, 2000. 192 с.
10. Рудик Станіслав Костянтинович. Київські витоки сільськогосподарської та ветеринарної освіти (1834 - 1934) = Kiev origins of agricultural and veterinary education (1834 - 1934) / С. К. Рудик. К. : Аграр Медіа Груп, 2013. 230 с.
11. Рудик Станіслав Костянтинович. Коротка історія ветеринарної медицини України: До 1000-я вищої ветеринарної освіти України / С. К. Рудик. К., 2001. 226 с.
12. Рудик Станіслав Костянтинович. Погляд крізь віки / С. К. Рудик. К., 2000. 164 с.
13. Рудик Станіслав. Історія всесвітньої ветеринарної освіти / С. Рудик, К. Рудик. К.: Нора-Принт, 2002. 200 с.
14. Становлення і розвиток аграрної освіти та науки в Україні (з найдавніших часів і до сьогодення): наукове видання / Д. О. Мельничук [та ін.]; Національний аграрний університет. К.: Видавничий центр НАУ, 2005. 224 с.

Допоміжні

1. Карачевцева М. В., Омельченко Г. О. Протичумний костюм: давнина і сучасність. //Матеріали студентської конференції Полтавської державної аграрної академії (м. Полтава, 8-9 квітня 2014 р). Ч. 2. Полтава: РВВ ПДАА, 2014. С. 125-127
2. Коноваленко В. С., Бакало А. В., Омельченко Г. О. Кафедра анатомії та фізіології – від давнини до сьогодення /Матеріали студентської наукової конференції Полтавської державної аграрної академії (м. Полтава, 27-28 квітня 2016 року). Полтава: РВВ ПДАА, 2016. Том 2. С. 192-193.
3. Михайлець Н. С., Григоровська У. С., Омельченко Г. О. Вірне служіння вітчизні і справі – пам'яті Сергія Васильовича Аранчія /Матеріали студентської наукової конференції Полтавської державної аграрної академії (м. Полтава, 27-28 квітня 2016 року). Полтава: РВВ ПДАА, 2016. Том 2. С. 199-201.
4. Омельченко Г. О. Праця як подвиг (до дня народження академіка О. В. Квасницького) /Матеріали науково-практичної конференції професорсько-викладацького складу за підсумками науково-практичних досліджень у 2015 році Полтавської державної аграрної академії (м. Полтава, 18-19 травня 2016 року). Полтава: РВВ ПДАА, 2016. С. 157-159.
5. Омельченко Г. О., Щербак В. І. Вірність обраній меті (до дня народження фізіолога, доктора біологічних наук, академіка АН України П. Г. Богача) /Збірник наукових праць науково-практичної конференції професорсько-викладацького складу Полтавської державної аграрної академії за підсумками науково-дослідної роботи в 2017 році (м. Полтава, 16-17 травня 2018 року). Полтава: РВВ ПДАА, 2018. С. 239-240.
6. Омельченко Г. О. Великий вчений і патріот (до 210-річчя із дня народження Миколи Пирогова) /Збірник наукових праць науково-практичної конференції професорсько-викладацького складу Полтавської державної аграрної академії за підсумками науково-дослідної роботи в 2019 році (м. Полтава, 22-23 квітня 2020 року). Полтава: РВВ ПДАА, 2020. С. 376-377.
7. Омельченко Г. О., Саєнко М. В. «Святий лікар» (до 160-річчя від дня народження Феофіла Гавриловича Яновського (1860-1928) /Матеріали студентської наукової конференції Полтавської державної аграрної академії, 16-17 квітня 2020 р. Том II. Полтава: РВВ ПДАА, 2020. С. 303-305.
8. Омельченко Г. О., Ткаченко В. О. Найбільш смертоносні пандемії в історії /Матеріали студентської наукової конференції Полтавської державної аграрної академії, 16-17 квітня 2020 р. Том II. Полтава: РВВ ПДАА, 2020. С. 309-311.
9. Омельченко Г. О., Авраменко Н. О. Академік Олексій Володимирович Квасницький і Полтава /Актуальні проблеми фізіології тварин : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 120-річчю О. В. Квасницького (м. Полтава, 17–18 вересня 2020). Полтава: РВВ ПДАА, 2020. 112 с. С. 73-74.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. http://medu.pp.ua/veterinariya_726/istoriya-veterinarii.html

-

- ветеринарії. (на дату звернення 07.02.2023р.)
2. <https://www.pdau.edu.ua/content/istoriya-fakultetu-veterynarnoyi-medycyny> - Історія факультету ветеринарної медицини ПДАУ. (на дату звернення 07.02.2023р.)
  3. <http://polvet.gov.ua/uk/news/istoriya-veterynarnoyi-medycyny-poltavshhyny-knyga-pro-etapamy-standartnykh-regionalnoy-veterynariyi/> - Історія ветеринарної медицини Полтавщини. (на дату звернення 07.02.2023р.)
  4. <https://zhatk.zt.ua/wp-content/uploads/2020/10/istoriya-veterinarno%D1%97-mediczini-yak-nauki-v-ukra%D1%97ni.pdf> - Історія ветеринарної медицини як науки в Україні. (на дату звернення 07.02.2023р.)